

**Valeriia V. Kostynets**  
**Dr. Sc., Associate Professor**  
**Kyiv National Economic University**  
**named after Vadym Hetman**  
**Kyiv, Ukraine**

## **THE GREEN ECONOMY EFFECT ON OVERCOMING THE NEGATIVE CONSEQUENCES OF THE DEVELOPMENT OF MASS TOURISM**

Scientific, technical and socio-economic progress has led to the accelerated development of tourism. Due to this, serious problems in the field of ecology, culture and social development have appeared in places visited by tourists. Uncontrolled growth of tourism, due to the desire to make a quick profit, often leads to negative consequences - damage to the environment and local communities. This forces mankind to care for the preservation of natural, historical and cultural values. The principles of biosphere protection on a global scale were established by the UN Conference on Environment and Development in Rio de Janeiro, which was attended by delegations from governments of 179 countries, numerous international and non-governmental organizations [1, p.103]. The conference approved the program document "Agenda 21" and adopted the Declaration on Environment and Development. The adoption of this document marked the beginning of the introduction of radical innovation in the field of tourism - the principle of sustainable tourism development, which was proposed by UNWTO. This radical innovation forces tourism workers and tourists to change their views on tourism, and the relationships of its participants.

In this aspect, we note that to successfully develop mass tourism on a global scale, it is necessary to solve some pressing issues, including the problem of maintaining a favorable state of the environment.

Implementation of innovative measures to overcome the negative effects of mass tourism should cover the following priority areas:

1. Promote innovation and digitalization of the tourism ecosystem. Future tourism recovery and development packages can maximize the use of technology in the tourism ecosystem, promote and promote digitalization to develop innovative solutions and invest in digital skills, especially for temporarily unemployed workers and jobseekers.

2. Promote the sustainability and inclusiveness of green growth. It is important that tourism gradually becomes a viable, competitive, resource-efficient and carbon-neutral sector in line with the objectives and principles of the Paris

Climate Change Agreement and the 2030 Agenda for Sustainable Development [2, p.68]. "Green" investments for recovery could be invested, among other things, in protected areas, renewable energy sources, "smart" homes and a cyclical economy. Green economy models for the tourism sector indicate that the greatest potential for resource efficiency lies in CO<sub>2</sub> emissions, which are projected to improve compared to normal production and economic scenarios, followed by energy consumption, water consumption and clean waste disposal. Such a transformation would respond to changing consumer demand. According to forecasts, mountain, natural, cultural, historical and adventure tourism will be actively developed over the next two decades. Ecotourism spending worldwide is estimated to grow faster than average growth in the industry as a whole. However, if the development of this area of tourism is not properly planned and regulated, it may increase the burden on vulnerable aspects of the environment and heritage sites. Tourism could also contribute to more responsible travel behavior, as advocated by the World Tourism Ethics Committee. Economic recovery packages, investments and recovery plans, including through multilateral development banks and financial institutions, can have a positive impact on tourism development by supporting sustainable tourism infrastructure and modernizing it to ensure carbon neutrality and long-term sustainability. Such measures address future economic risks by addressing climate change and biodiversity loss; ensuring the provision of natural ecosystem services, including clean water, crop pollination, pest control, etc., and reducing the risk of new zoonotic diseases that could develop into a pandemic. The opportunities of the tourism sector in terms of transition to "green" investment are also related to renewable energy sources, "smart" homes and cyclical economies.

3. Strengthen coordination and partnerships to transform tourism. Greater flexibility in the choice of approaches and alliances will be needed to move forward towards a stable future and global goals. The UNWTO Global Crisis Committee on Tourism has brought together the tourism sector to outline a sector-wide response to the unparalleled COVID-19 pandemic. In the context of ensuring effective coordination of recovery and recovery plans and strategies, it would be appropriate to focus on the interests of the people, involve government agencies, development partners and international financial institutions to have a significant impact on the economy and livelihoods.

As a result, we can say that the maximum reduction of the negative impact of tourism on the environment is achieved through effective management of the development of resort and recreational areas, compliance with the principles of sustainable development and monitoring of the natural environment.

**References**

1. Aydin S., Dedeoglu B., & Coban O. Organizational Behavior Challenges in the Tourism Industry. Nevsehir Haci Bektas Veli University, Turkey, 2019. 524 p.  
Teixeira S. J. Multilevel Approach to Competitiveness in the Global Tourism Industry. Higher Institute of Administration and Languages, Portugal, 2019. 393 p.

**Корж М.А.**  
**здобувачка другого (магістерського) рівня освіти**  
**Капленко Г.В.**  
**д.е.н., завідувачка кафедри економіки та публічного управління**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**  
**м. Львів, Україна**

## **КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ**

Сучасний світ вимагає ефективних стратегій і інструментів для соціально-економічного розвитку регіонів. Кластеризація, як інноваційний підхід до організації економіки та суспільства, виявляється ключовим фактором у досягненні стійкого росту, конкурентоспроможності та підвищення якості життя населення у різних регіонах. Кластери, групи співпрацюючих підприємств та інституцій в специфічній галузі чи секторі, створюють умови для спільного розвитку, інновацій та створення нових можливостей для регіональних господарств. У цьому контексті, розгляд класифікації як інструменту соціально-економічного розвитку регіонів набуває особливої актуальності.

За критерієм рівня розвитку і ступеня самоорганізації в Україні можна виділити три основні групи організацій, які долучилися до кластерного руху. Перша група – це ІТ-кластери, серед яких особливо виділяються Львівський і Харківський кластери. Вони займають провідні позиції в розвитку інноваційних технологій та мають значний вплив на регіональну економіку. Серед найбільш відомих промислових кластерів в Україні можна відзначити автомобільний кластер «Закарпаття», меблевий кластер Рівненщини та Дніпровський космічний кластер. Вони об'єднують підприємства та інституції відповідних галузей і сприяють розвитку виробництва та конкурентоспроможності у своїх секторах [1].

Друга група включає в себе різноманітні кластерні ініціативи, які мають одного або двох координаторів та здійснюють діяльність у різних галузях та регіонах. Серед них можна виділити національні асоціації, що підтримують розвиток кластерного руху в регіонах, такі як Український